

Löpare-original.

Några lustigkurrar.

På Gotland liksom på andra orter ha i alla tider funnits — och finnes väl ännu? — en mängd lustigkurrar, som på ett eller annat sätt gjort eller göra sig en viss namnkunnighet. Här skall i korthet nämnas några löpareoriginal, som på sin tid låto tala om sig, var på sitt sätt.

Men var skall man börja eller var skall man dra gränsen mellan de originella och de andra?

Vi ta i högen och börja med *s k r ä d d a r e n* *H ä g g* i Klinte. Han var en överdängare i att springa fatt skenande hästar. En dag — det var på 1850-talet — stod han, någots det, i David Smittbergs lilla hattbutik då plöteligt ett par hästar skenade förbi norrut. Hägg pilade efter, men som hästarna fått några ögonblicks försprång och kommit år sikte var Hägg villrådig om kamparna fortsatt raka vägen mot stan eller möjligen tagit av på vägen åt Klinte kyrka. Hägg gnodde på åt norr, men fann snart att på den vägen fanns intet att göra varför han vände om och slog in på vägen åt kyrkan. Mycket riktigt! Upp mot Säcklingskrokan stod dammet i högen sky, där gick den vilda farden fram. Vid Karlsbackar, där i sepnare tid Björkkvistiska vädernölan stod och slutligen braun ner, där hejdade Hägg de vilda fålarna. Bra gjort!

En duktig löpare var *k l o c k a r e n* i *F l e r i n g e*, som levde ungefär samtidigt med Hägg eller tidigare. Klockaren var mest känd för sin förmåga att kunna hejda eld. Sprang han runt t. ex. en skogseld så spred sig elden inte utom den väg klockaren gått fram. Tänk så väl avlönad sysselsättning en sådan duktig karl skulle ha fått i våra dagar hos t. ex. skogsägare i Norrland! Han handskades med eld som om den inte funnits. Skulle han lysa sig i ladugården begagnade han inte lykta utan ett tjärblöss, som han ogenerat stack in i häskullen. Han bara förde handen eller armen runt om lyset och därmed var brandfaran avlägsnad. Sade och trodde man den tiden!

På Fårö bodde en bonde, som i likhet med gotlänningarna fordom just inte var någon jordbrukare, men desto ivrigare skytt och fiskare. Han hade ingen jakt-hund men — två döttrar, kring vilka serkarna slögo sina krokar. Men bonden, som hette *H a n s*, ville inte ha till måg vem som helst. De skulle prövas först vad de dugde till. En dag fick en påtänkt måg följa med på harjakten. Framkommen till jössarnas förmodade uppehållsplat fick den unge mannen besked att agera hund. Han skulle springa omkring, slå i buskarna och skalla fort och ihärdigt, så att hararna togo raka vägen mot Hans, där han stod med sitt muskedunder och skulle förpassa hararna till en värld, där åtminstone ingen blivande måg störde deras lugn. Men det sågs att den unge mannen avstod både från aran att få vara hund och från förmånen att bli gift med Hans dotter. Sannolikt fick Hans väl snart en annan ung man som gärna sprang sig till både tös och gård och grund.

Längre fram i tiden, på 1870-talet, löpte ikring på västra Gotland en originell kvinna. Hon var klädd i idel lump, den ena kjoltrasan ovanpå den andra så att gumman till sist blev ganaka rund och såg ut som en vandrande bunn. På huvudet hade hon en halmviska, som tidigare möjligen haft namn av halmhatt, nu var det vad som helst. Vinter som sommar vandrade hon utan skor. Fötterna voro omlindade med trasor, dem hon kallade »suekar». När den primitiva fotbeklädnaden blev utsliten — och det gick fort nog — lindade hon en ny trasa omkring de förutvarande så till sist blev hon ganaka klumpfotig. Hon var från Eskelhem, uppgav hon, hette Lotta och kallades för sina »suekar» skull »*S u e k - L o t t e*». Hon hade ett mycket originellt ärende till varje ställe hon kom: Hon ville bara tacka för sist! Hon drack gärna kaffe, och medan hon lät sig drycken väl smaka berättade hon vad hon tidigare hört i nyhetsväg, åhörde andra nyheter, tackade och löpte iväg till nästa ställe, där hon på nytt tackade för sist, drack kaffe, förmedlade nyheter och gav sig på fortsatt vandring, året runt. När det blev kväll på vintern lade hon sig på en avlägsad häskulle, i något tomt kobås, inte så noga var. På sommaren hade hon hus i var buske.

En motsats till »Suek-Lotte» var *T r ä k u m l a m o r*. Hon hade både ärende och kultur. Hon sålde karameller och gick snyggt klädd, stannade flera dagar på varje ställe och hjälpte till med kardning av ull, nystning och andra siffror. Hon var lyhörd på var det fanns giftasvuxna döttrar, deras hemgiftutsikter m. m., och på ett annat ställe intresserade uppgifterna om de unga ogifta mannen henne rätt mycket. Så bar hon sina uppfattningar diskret omkring, omedd men fullt pålitligt för det. Mången giljarefärd från långt avlägsna socknar torde ha tillkommit och lett till giftermål på grund av hennes utan uppenbar beräkning meddelade upplysningar.

I Hemse eller trakten däromkring hade *S t r ö m m e n* sitt hemvist, om han nu hade något så fast som ett sådant. Han var, på 1860-talet, ej olik den förut omtalade Häggen i Klinte. Strömmen kunde också springa, han löpte från södra Gotland till »börja» på några timmar. Före, under och efter järnvägens tillkomst anlätades han mycket i småärendena. För någon 12-skilling här och någon där, en sup på ett tredje ställe o. s. v. gnodde han gladeligen — glad och skrattande var han alltid! — mångmila vägar. Han var fortfarande som en outöfda automobil.